

**Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
odbor sociálních služeb a sociální práce**

DOPORUČENÝ POSTUP Č. 5/2020

**PRO REALIZACI ULOŽENÍ PRACOVNÍ POVINNOSTI STUDENTŮM PRO
POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB**

VERZE Č. II

**Určeno pro: poskytovatele sociálních služeb, kraje a hlavní město Prahu,
obce**

Platnost: 24. 3. 2020

Účinnost: 24. 3. 2020

Vypracoval: Odbor sociálních služeb a sociální práce

Úvod

Vláda na základě čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila dne 12. března 2020 pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázaným výskytem koronaviru na území České republiky nouzový stav, a to na dobu 30 dnů. Současně s tím vláda přijala další krizová opatření, která mají mj. dopad i na poskytování sociálních služeb, zejména v oblasti personálního zabezpečení. Již nyní má Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) zprávy o tom, že některá zařízení, která se starají zejména o seniory nebo zdravotně postižené, tedy o skupiny osob, které jsou výrazně ohroženy přenosem koronaviru a jeho vážných důsledků, se potýkají s personálním podstavem. Tyto nepřímé dopady na poskytování sociální služby pak mohou mít za následek přímé ohrožení života a zdraví uživatelů těchto sociálních služeb. Dne 13. března 2020 vláda schválila další opatření, mj. i opatření vztahující se k sociálním službám. Tento doporučený postup popisuje aplikaci právě usnesení vlády ze dne 13. března 2020 č. 207.

1 Uložení pracovní povinnosti studentům pro poskytování sociálních služeb

Vláda uložila ministryni práce a sociálních věcí informovat a metodicky vést kraje a hlavní město Prahu v procesu zajišťování poskytování sociální péče. V souvislosti s tímto uložila pracovní povinnost studentům v denní formě studia vyšších odborných a vysokých škol v oborech vzdělání podle § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a studentům středních škol v oborech vzdělání podle přílohy č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Proto MPSV nařizuje poskytovatelům sociálních služeb, aby v případě ohrožení poskytování sociálních služeb z důvodu personálního výpadku oproti registrované organizační struktuře, jehož důsledkem je ohrožení života nebo zdraví uživatelů, informovali kraj, v jehož územním obvodu služby poskytují, a zároveň obec s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu je služba poskytována. Kraj si vyžádá od vysokých, vyšších odborných a středních škol ve svém územním obvodu seznam studentů, jejichž studijní zaměření odpovídá podmínkám stanoveným vládou, vhodných k výkonu pracovní povinnosti s uvedením místa jejich trvalého pobytu, kontaktními údaji a označením, které studenty škola doporučuje k plnění pracovní povinnosti. Podmínkou výkonu pracovní povinnosti je zletilost studenta (dosažení věku 18 let). Studenti mohou plnit pracovní povinnost v rámci poskytování sociálních služeb v pobytové, ambulantní i terénní formě. Za výkon pracovní povinnosti náleží fyzické osobě peněžní náhrada. Kraj a hlavní město Praha na základě těchto informací zprostředkuje studenty pro jednotlivé poskytovatele sociálních služeb. O provedení kraj podá zprávu MPSV, odboru sociálních služeb a sociální práce (david.pospisil@mpsv.cz; jan.vrbicky@mpsv.cz; filip.novotny@mpsv.cz) v následující struktuře: o počtu nahlášených chybějících pracovních pozic za celý kraj, rozlišených dle druhů sociální služby dle identifikátoru sociální služby a dále o počtu studentů povoláných k výkonu pracovní činnosti s uvedením, do kterých sociálních služeb byli povoláni (dle identifikátoru sociální služby).

Tento dokument je zasílán vždy každé pondělí za předchozí týden. První seznam bude zaslán nejpozději 23. března 2020 za období 16. 3. – 22. 3. 2020.

Shrnutí postupu:

1. **Poskytovatel** sociální služby **zjistí**, že **nízký počet jeho zaměstnanců** ohrožuje zdraví nebo život klientů služby. **Nedostatek zaměstnanců musí být způsoben důsledky epidemie koronaviru.**
2. **Poskytovatel** sociální služby **informuje kraj a hlavní město Prahu, v jehož územním obvodu působí**, o počtu chybějících zaměstnanců (v rozlišení na sociální pracovníky a pracovníky v sociálních službách), dle podmínky v bodu 1.
3. **Kraj a hlavní město Praha si vyžádá** od vysokých, vyšších odborných a středních škol ve svém územním obvodu seznam studentů, jejichž studijní zaměření odpovídá podmínkám stanoveným vládou, v němž bude rovněž uvedeno místo jejich trvalého pobytu a dalšími kontaktními údaji s uvedením, které studenty doporučuje k výkonu pracovní povinnosti.
4. **Kraj a hlavní město Praha zkusí** se studentem **uzavřít dohodu o dobrovolné pomoci** (dle krizového zákona) a dohodne, zda činnost studenta bude bez/s nárokem na náhradu. Pokud nenalezne žádné studenty, kteří by vykonávaly dobrovolnou pomoc, nařídí kraj konkrétnímu studentovi pracovní povinnost, na základě příkazu k pracovní povinnosti hejtmana či primátora hl. m. Prahy.
5. **Kraj a hlavní město Praha** na základě těchto informací **zprostředkuje** studenty pro jednotlivé poskytovatele sociálních služeb.
6. **Kraj a hlavní město Praha podá zprávu MPSV o:**
 - a) o počtu nahlášených chybějících pracovních pozic za celý kraj, rozlišených dle druhů sociální služby dle identifikátoru sociální služby,
 - b) počet studentů povolaných k výkonu pracovní činnosti s uvedením, do kterých sociálních služeb byli povoláni (dle identifikátoru sociální služby).

Výše uvedené informace kraje a hlavní město Praha zašle na níže

uvedené e-mailové adresy: david.pospisil@mpsv.cz;
jan.vrbicky@mpsv.cz; filip.novotny@mpsv.cz

Všechny vydané informace budeme průběžně aktualizovat. V případě dalších dotazů se prosím obračejte na výše uvedené kontakty.

2 Možnost zažádat MPSV o mimořádnou dotaci

Dle § 104 odst. 3 písm. c) umožňuje MPSV poskytnout mimořádnou dotaci v případě nouzových a havarijních situací. Jedním z takových případů je i současná situace, kdy vláda vyhlásila nouzový stav dle zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Jelikož peněžitou náhradu (dle výše uvedeného) poskytuje kraj nebo hlavní město Praha, **lze prostřednictvím příslušného krajského úřadu požádat MPSV** o mimořádnou dotaci na zpětné proplacení vyplacených náhrad. Peněžitou náhradu vyplácí kraj za uložení pracovního příkazu k plnění pracovní povinnosti nebo na základě vzájemné dohody mezi krajem a studentem o výkonu dobrovolné pomoci.

Žádost nemá žádný předepsaný formulář a nepodává se prostřednictvím aplikace OKposkytovatel. V těchto případech postačí písemná žádost krajského úřadu nebo Magistrátu hlavního města Prahy (Mgr. David Pospíšil, ředitel odboru sociálních služeb a sociální práce, MPSV ČR, Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2) zaslaná elektronicky do datové schránky. Pro urychlení komunikace zasílejte žádost i na e- mail: david.pospisil@mpsv.cz.

V žádosti uveďte jmenný seznam studentů, kteří byli povoláni k výkonu pracovní povinnosti dle krizového zákona, počet odpracovaných hodin a výši vyplacené peněžité náhrady.

Pokud dochází k poskytování peněžité náhrady na měsíční bázi, zašlete žádost o mimořádnou dotaci vždy do 15. dne následujícího kalendářního měsíce.

V případě dalších dotazů se můžete obrátit na:

- **Mgr. David Pospíšil** – ředitel odboru sociálních služeb a sociální práce, (david.pospisil@mpsv.cz, +420 221 922 014),
- **Ing. Martina Borošová** – vedoucí oddělení koncepce financování sociálních služeb, (martina.borossova@mpsv.cz, +420 221 922 835).

3 Právní souvislosti

- 1) Pro účely zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon, ve znění pozdějších předpisů, se rozumí:
 - a. pracovní povinnost fyzické osoby vykonávat po nezbytně nutnou dobu určenou práci, která je nutná pro řešení krizové situace, a kterou je tato osoba povinna konat v místě určeném orgánem krizového řízení, [§ 2 písm. d)],
 - b. pracovní výpomocí povinnost fyzických osob vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které jsou povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, [§ 2 písm. e)].
- 2) Vláda je oprávněna v době trvání nouzového stavu na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu nařídit **ukládání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky** [§ 6 odst. 1 písm. c)].
- 3) Hejtman je oprávněn nařídit **pracovní povinnost, pracovní výpomoc nebo poskytnutí věcného prostředku pro řešení krizové situace** [§ 31 odst. 5].
- 4) **Výkon uložené pracovní povinnosti a pracovní výpomoci se považuje za jiný úkon v obecném zájmu** [§ 29 odst. 6]:

§ 200

Zaměstnanci od zaměstnavatele přísluší pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí, občanských povinností a jiných úkonů v obecném zájmu, pokud tuto činnost nelze provést mimo pracovní dobu. Náhrada mzdy nebo platu od zaměstnavatele v těchto případech nepřísluší, není-li dále v tomto zákoně stanoveno jinak, nebo není-li dohodnuto nebo vnitřním předpisem stanoveno jinak. Zvláštní právní předpisy upravující překážky v práci z důvodu obecného zájmu tím nejsou dotčeny.

§ 203 Jiné úkony v obecném zájmu

(1) Jiné úkony v obecném zájmu stanoví tento zákon nebo zvláštní zákon.

5) Fyzická osoba je v době krizového stavu povinna:

- a. uposlechnout výzvy oprávněných orgánů krizového řízení k zaevidování na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci [§ 31 odst. 3 písm. a)],
- b. vykonávat uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc [§ 31 odst. 3 písm. d)].

6) Obsah, rozsah a místo prací v rámci pracovní povinnosti v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu stanoví fyzické osobě hejtman pracovním příkazem. Pracovní příkaz obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a bydliště, den a místo nástupu pracovní povinnosti, druh práce, předpokládanou délku plnění povinnosti, poučení a označení orgánu, který pracovní příkaz vydal [§ 31 odst. 5].

7) Za omezení vlastnického nebo užívacího práva, poskytnutí věcného prostředku, **vykonání pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci náleží právnické nebo fyzické osobě peněžní náhrada. Peněžní náhradu je povinen vyplatit orgán krizového řízení**, který o omezení práva nebo uložení povinnosti rozhodl. Peněžní náhradu lze poskytnout po vzájemné dohodě též za poskytnutí dobrovolné pomoci. Peněžní náhrada se vyplácí do 6 měsíců od ukončení nebo zrušení krizového stavu, v jehož důsledku vznikl nárok na peněžní náhradu podle tohoto odstavce [§ 35 odst. 1].

- 8) **Jde-li o vykonání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo dobrovolné pomoci**, u nichž nelze určit výši náhrady dohodou nebo postupem podle občanského zákoníku, stanoví se náhrada ve výši, která odpovídá obvyklé mzdě za stejné či podobné práce. Při stanovení náhrady za poskytnutí věcného prostředku se vychází z výše nákladů vzniklých povinnému a z obvykle požadované náhrady za použití stejného nebo obdobného věcného prostředku v době jeho poskytnutí [§ 35 odst. 3].
- 9) **Náhrada škody či újmy** na zdraví vzniklé při výkonu uložené pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo dobrovolné pomoci vykonané v rámci organizované činnosti se poskytuje podle ustanovení občanského zákoníku o odpovědnosti za škodu na zdraví v některých zvláštních případech, pokud mu již nevznikl nárok na dávku úrazového pojištění podle zvláštního právního předpisu [§ 36 odst. 3].

Kontakty:

- V případě dotazů ve shora uvedené věci se můžete obrátit na PhDr. Filipa Novotného (filip.novotny@mpsv.cz, +420 221 922 572).
- V případě dotazů ohledně výkonu činností sociální práce v území se můžete obracet na metodickou podporu:
 - Mgr. Alžběta Šustková – sociální práce, sociální kuratela (alzbeta.sustkova@mpsv.cz, +420 221 922 173)
 - Mgr. Ilona Kolářová – sociální práce s výjimkou sociální kurately (ilona.kolarova@mpsv.cz, +420 221 922 443)

4 Nejčastěji kladené otázky a odpovědi

1. Může být zapojení studentů podle usnesení vlády č. 207 dobrovolné?

Ano. Vláda ČR studentům denní formy studia VOŠ a VŠ podle § 110 odst. 4 zákona o sociálních službách a žákům středních škol v oborech podle přílohy č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, usnesením ze dne 13. března 2020 č. 207 uložila pracovní povinnost, to však nevylučuje, aby student vykonával tuto povinnost dobrovolně na základě dohody s orgánem krizového řízení, za což mu lze poskytnout (po vzájemné dohodě) peněžní náhradu.

2. Jaký je rozdíl mezi dobrovolnou pomocí a pracovní povinností?

Krizový zákon nestanovuje jasně a předem definovanou posloupnost, jak by měl orgán krizového řízení postupovat. Nicméně MPSV doporučuje, aby byla nejdříve využita možnost uzavření vzájemné dohody mezi krajem a studentem o dobrovolné pomoci. Tato vzájemná dohoda má být učiněna písemně. Součástí dohody má být i uvedení, zda náleží studentovi peněžitá náhrada včetně uvedení její výše či nikoliv. Dobrovolná pomoc není dobrovolnickou činností dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Pracovní povinnost definuje krizový zákon (viz § 2, písm. d). Výkon uložené pracovní povinnosti se považuje za jiný úkon v obecném zájmu. Obsah, rozsah a místo prací v rámci pracovní povinnosti v době nouzového stavu stanoví fyzické osobě hejtman pracovním příkazem. Pracovní příkaz obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a bydliště, den a místo nástupu pracovní povinnosti, druh práce, předpokládanou délku plnění povinnosti, poučení a označení orgánu, který pracovní příkaz vydal. Za výkon pracovní povinnosti náleží studentovi peněžitá náhrada, což je rozdíl od dobrovolné pomoci. Dalším základním rozdílem je to, že pracovní povinnost nelze odmítnout, vyjma zákonem stanovených výjimek (viz § 32).

U obou případů nevzniká pracovněprávní vztah. Dohoda o dobrovolné pomoci nebo pracovní příkaz není pracovní smlouvou, dohodou o provedení práce či pracovní činnosti.

Na úhradu nákladů spojených s náhradami vyplacenými na základě dobrovolné pomoci nebo pracovní povinnosti, lze požádat MPSV o mimořádnou dotaci (více viz kap. 2).

3. Je možné, aby si poskytovatel sociálních služeb sjednal se studentem či dobrovolníkem dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti?

Ano. Nejedná se však o režim nouzového stavu dle podmínek zákona č. 240/2000 Sb., krizový zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále „krizový zákon“). Je to individuální možnost samotného poskytovatele sociálních služeb a student musí splňovat kvalifikační požadavky podle zákona o sociálních službách, pokud bude vykonávat činnosti kvalifikovaného personálu (sociální pracovník/pracovník v sociálních službách).

Je také možné, aby si poskytovatel sjednal dobrovolnickou činnost podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, ve znění pozdějších předpisů, ale v těchto případech se opět nejedná o proces v režimu krizového zákona. Dle zákona o dobrovolnické službě nenáleží dobrovolníkům finanční odměna (viz § 1 odst. 1 zákona o dobrovolnické službě).

Na úhradu výše vzniklých nákladů v těchto případech nelze požádat o mimořádnou dotaci MPSV dle § 104 odst. 3 písm. c) zákona o sociálních službách.

4. Co znamená „nedostatek zaměstnanců musí být způsoben důsledky epidemie koronaviru“?

Znamená to úbytek zaměstnanců zejména z důvodu povinné karantény za podmínek stanovených usnesením vlády ze dne 13. března 2020 č. [209](#), tj. návrat zaměstnance z tzv. rizikové země (Čína, Jižní Korea, Írán, Itálie, Španělsko, Rakousko, Německo, Švýcarsko, Švédsko, Nizozemsko, Belgie, Velká Británie, Norsko, Dánsko a Francie; aktuální seznam zemí najdete na webu [Ministerstva zdravotnictví](#)), z důvodu uvalení karantény na zaměstnance, kteří jsou nakaženi koronavirem, nebo z důvodu zajišťování péče o nezletilé děti školou povinné, kterou nelze vzhledem k uzavření škol zajistit jinak.

Další případem je skutečnost, že se objem práce natolik zvýšil, že současný personál nestačí poskytovat služby pro klienty, nejčastěji toto může nastat u pečovatelských služeb, které i když poskytují redukované základní činnosti, tak nestačí např. rozvážet stravu. Nicméně i zde se jedná o situace, které nastaly z důvodu pandemie koronaviru.

5. Jedná se o pracovněprávní vztah, jestliže je studentovi přikázán výkon pracovní povinnosti u poskytovatele sociálních služeb?

Ne. Podle § 29 odst. 6 krizového zákona se výkon uložené pracovní povinnosti považuje za jiný úkon v obecném zájmu. S takovým studentem tedy nelze sjednat pracovní smlouvu ani dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce.

6. Je studentovi za výkon pracovní povinnosti vyplácena mzda/plat poskytovatelem sociálních služeb?

Ne. Studentovi náleží peněžní náhrada (nejedná se o mzdu/plat), kterou je povinen vyplatit orgán krizového řízení do 6 měsíců od ukončení nouzového stavu. Předmětem náhrady jsou i uznatelné náklady (např. jízdné či další nezbytné náklady) vzniklé při plnění pracovní povinnosti nebo dobrovolnické pomoci dle krizového zákona. Výše celkové náhrady musí být uvedena v pracovním příkazu nebo dohodě o dobrovolné pomoci. Na tyto náklady je možné žádat dotaci (více viz část 2). Dále uvádíme, že dobrovolná pomoc může být realizována i bez nároku na náhradu, pokud se na tom obě strany dohodnou.

7. Kdo určí obsah, rozsah a místo výkonu pracovní činnosti?

Pokud se orgán krizového řízení (kraj/Hlavní město Praha) se studentem nedohodne na výkonu dobrovolné pomoci, lze studentovi uložit pracovní povinnost na základě pracovní příkazu. Pracovní příkaz musí obsahovat: jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a bydliště, den a místo nástupu pracovní povinnosti, druh práce, předpokládanou délku plnění povinnosti, poučení a označení orgánu, který pracovní příkaz vydal. Pracovní příkaz vydává hejtman/primátor hlavního města Prahy.

8. Jaké podmínky musí student splňovat, aby mu mohl být přikázán výkon pracovní povinnosti?

Student musí splňovat dvě podmínky. První podmínkou je plná svéprávnost (věk nejméně 18 let), druhou zdravotní způsobilost. Tuto podmínku student nemusí dokládat, neboť se má za to, že je splněna, neprokáže-li opak. Je však praktické tázat se studentů, zda byli v rizikových oblastech, zda mají zdravotní potíže, a někdo z blízkých osob, s nimiž přišli do styku, je v karanténě či je pozitivní na tuto nákazu, zda nepečují o osobu blízkou, případně na další závažné skutečnosti, které by mohli ohrozit výkon pracovní povinnosti. Výjimky z výkonu pracovní povinnosti stanoví § 32 krizového zákona, např. osoby invalidní ve třetím stupni, poslanci a senátoři Parlamentu České republiky a členové vlády a dále osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké. Z výše uvedeného je zřejmé, že uložení pracovní povinnosti, musí být vždy individuálně posouzeno.

9. Je potřeba zdravotní prohlídka, před nástupem k výkonu pracovní povinnosti?

Ne. Podle bodu I. 1. písm. b) usnesení vlády ČR ze dne 15. března 2020 č. [214](#) o přijetí krizového opatření lze po dobu trvání nouzového stavu vyhlášeného usnesením vlády č. 194 ze dne 12. března 2020 u zaměstnanců, jejichž pracovní právní vztah vznikne ode dne vyhlášení tohoto opatření, nahradit čestným prohlášením [jehož vzor je uveden v příloze tohoto doporučeného postupu, nebo je ke stažení [ZDE](#) (pdf) a [ZDE](#) (doc)] posouzení zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání dle zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

10. Musí poskytovatel sociálních služeb uzavřít pojistku pro případ, že u něj student vykonává nařízenou pracovní povinnost?

Ne. Poskytovatel sociálních služeb v tomto případě neodpovídá za škodu způsobenou studentem vykonávajícím pracovní povinnost, ani za úraz.

11. Kdo odpovídá za škodu vzniklou v souvislosti s příkázaným výkonem pracovní povinnosti?

Za škodu způsobenou v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními odpovídá podle § 36 krizového zákona stát.

12. Musí poskytovatel sociálních služeb hlásit registrujícímu orgánu změnu registračních údajů podle § 82 zákona o sociálních službách?

Ne. Výkon pracovní povinnosti z titulu příkazu je dočasný, vyplývající z vyhlášeného nouzového stavu, mezi poskytovatelem sociálních služeb a studentem nevzniká pracovněprávní vztah, tj. chybí vůle poskytovatele sociálních služeb zajišťovat službu konkrétní osobou na smluvním základě v pracovněprávním vztahu. Rovněž je třeba vzít na vědomí, že student vykonávající pracovní povinnost na základě příkazu v zásadě nesplňuje podmínku odborné způsobilosti

13. Může hejtman/primátor Hlavního města Prahy přikázat studentovi výkon pracovní činnosti spočívající v jiné činnosti, než odpovídá povolání, na něž se v rámci studia připravuje?

Ano. Hejtman/primátor Hlavního města Prahy může přikázat studentovi oboru podle § 110 odst. 4 zákona o sociálních službách, aby vykonával činnosti pracovníka v sociálních službách, a žákům středních škol v oborech podle přílohy č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, aby zajišťovali jiné činnosti potřebné pro chod sociální služby, např. prádelnu. Za účelem výkonu těchto jiných činností však doporučujeme využít dobrovolníky mimo režim usnesení vlády č. 207. Na závěr upozorňujeme, že studentům a žákům výše uvedených oborů studia/vzdělávání nelze přikázat výkon pracovní povinnosti spočívající ve výkonu činností zdravotnického nelékařského pracovníka (např. zdravotní sestry).

14. Ve kterých případech může student výkon pracovní činnosti odmítnout?

Výjimky z přikázané pracovní povinnosti stanoví § 32 krizového zákona. Pracovní povinnost nelze uložit fyzickým osobám, které požívají výsady a imunity podle mezinárodního práva (pracovní povinnost ostatním cizincům lze uložit, pokud mezinárodní smlouva schválená Parlamentem České republiky a vyhlášená ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv nestanoví jinak)

Od pracovní povinnosti jsou osvobozeny:

- osoby ve věku do 18 let a od 62 let,
- osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných druhů práce (tj. prokáže-li student potvrzením od lékaře s odůvodněním svou pracovní neschopnost pro požadovaný druh práce),
- osoby invalidní ve třetím stupni,
- osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké (z důvodu pracovní neschopnosti nebo v případě posláním do sociální služby, v níž je vyhlášena karanténa, a nejsou dostupné ochranné prostředky),

- zaměstnanci subjektu kritické infrastruktury, kteří se podílejí na zajištění funkce prvku kritické infrastruktury,
- ženy a osamělí muži pečující o dítě do 15 let věku,
- těhotné ženy,
- ženy do konce třetího měsíce po porodu, jestliže se dítě narodilo mrtvé, zemřelo anebo žena o něj nepečuje.

Plnění pracovní povinnosti může student/žák odmítnout, pokud by jejich plněním ohrozil život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob anebo pokud jsou povinnosti jemu ukládané v rozporu se zákonem.

Orgán krizového řízení může osvobodit od pracovní povinnosti také osoby, kterým by v tom bránila důležitá okolnost, jejíž opominutí by mohlo vést k hrožení života, zdraví nebo majetku. Závažnost důležité okolnosti posuzuje orgán krizového řízení.

Pokud žák nebo student není schopen vykonávat pracovní povinnost, je povinen tuto skutečnost doložit lékařským posudkem, který mu vystaví poskytovatel zdravotních služeb určený orgánem, který vydal pracovní příkaz (hejtman nebo primátor).

Osoby osvobozené od pracovní povinnosti mohou poskytnout dobrovolnou pomoc.

79**USNESENÍ
VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY**

ze dne 13. března 2020 č. 207

**o zajištění poskytování péče v zařízeních sociálních služeb
po dobu trvání nouzového stavu**

V návaznosti na usnesení vlády č. 194 ze dne 12. března 2020, kterým vláda v souladu čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky nouzový stav a ve smyslu § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace, rozhodla o přijetí krizových opatření, tímto ve smyslu ustanovení § 5 písm. e) a § 6 odst. 1 písm. c) krizového zákona.

Vláda**I. ukládá**

1. k zajištění poskytování péče v zařízeních sociálních služeb po dobu platnosti nouzového stavu v souvislosti s výskytem epidemie COVID-19 na území České republiky pracovní povinnost studentům v denní formě studia vyšších odborných a vysokých škol v oborech vzdělání podle § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a studentům středních škol v oborech vzdělání podle přílohy č. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů,
2. ministryni práce a sociálních věcí informovat a metodicky vést kraje a hlavní město Prahu v procesu zajišťování poskytování péče podle bodu I/1,
3. ministroví školství, mládeže a tělovýchovy poskytnout veškerou potřebnou součinnost Ministerstvu práce a sociálních věcí, krajům a hlavnímu městu Praze,
4. hejtmanům krajů a primátorovi hl. m. Prahy zajišťovat a koordinovat na svém území pracovní povinnost poskytovatelům sociálních služeb a informovat Ministerstvo práce a sociálních věcí o přijatých opatřeních v tomto směru;

II. nařizuje

1. všem poskytovatelům sociálních služeb, kterým byla udělena registrace k poskytování sociální služby podle § 46 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, (denní stacionáře), od 16. března 2020 po dobu trvání nouzového stavu pozastavit činnost těchto zařízení,
2. hejtmanům krajů a primátorovi hl. m. Prahy
 - a) zajistit poskytnutí jiné vhodné sociální služby, popřípadě poskytování jiné formy péče v nezbytně nutné míře, a to pouze v případech bezprostředního ohrožení života a zdraví uživatelů sociální služby podle bodu II/1, a to ve spolupráci s obcemi, ve kterých mají tito uživatelé skutečný pobyt,

- b) informovat Ministerstvo práce a sociálních věcí o realizaci opatření podle bodu II/2a.

Provedou:

ministřyně práce a sociálních věcí,
ministr školství, mládeže a tělovýchovy,
hejtmani krajů a primátor hlavního města Prahy,
dotčení poskytovatelé sociálních služeb,
starostové dotčených obcí

Předseda vlády:

Ing. Babiš v. r.

Příloha: Seznam oborů, kterých se týká pracovní povinnost

- a) **vyšší odborné vzdělání** v oborech vzdělání zaměřených na sociální práci a sociální pedagogiku, sociální pedagogiku, sociální a humanitární práci, sociální práci, sociálně právní činnost, charitní a sociální činnost, konkrétně se jedná o obor vzdělání s označením 75-32-N/.. Sociální práce a sociální pedagogika
- b) **vysokoškolské vzdělání** získané studiem v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu zaměřeném na sociální práci, sociální politiku, sociální pedagogiku, sociální péči, sociální patologii, právo nebo speciální pedagogiku.
- c) **střední vzdělávání** v oborech vzdělání aktuálně platné oborové soustavy:

Aktuální soustava oborů vzdělání		Dřívější soustava oborů vzdělání	
Nový kód	Název	Obory SOŠ (kategorie E, J, L, M)	Původní kód
75-41-M/01	Sociální činnost	Sociální péče - pečovatelská činnost	75-41-M/003
75-41-M/01	Sociální činnost	Sociální péče - sociální činnost pro etnické skupiny	75-41-M/005
75-41-M/01	Sociální činnost	Sociální činnost - sociální pečovatelsví	75-41-M/008
75-41-M/01	Sociální činnost	Sociální činnost v prostředí etnických minorit	75-41-M/010
75-41-M/01	Sociální činnost	Výchovná a humanitární činnost - sociálně výchovná činnost	75-41-M/012
<i>tento obor zanikl</i>		Vychovatelství	75-31-M/002
75-31-M/01	Předškolní a mimoškolní pedagogika	Předškolní a mimoškolní pedagogika	75-31-M/005
75-41-L/51	Sociální činnost	Vychovatelství pro ústavy sociální péče	75-31-L/501
75-41-M/01	Sociální činnost	Rodinná škola - sociální služby	78-41-M/003
75-41-J/01	Pečovatelské služby	Charitativní služby	69-55-J/001
75-41-E/01	Pečovatelské služby	Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních - pečovatelská práce	69-55-E/005
<i>tento obor zanikl</i>		Sociální činnost v prostředí etnických minorit	75-41-J/002

Zdroj: MŠMT, 2020

Příloha usnesení vlády ze dne 15. března 2020 č. 214

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Bydliště:

tímto, ve smyslu usnesení vlády České republiky č. 214 ze dne 15. března 2020 o přijetí krizového opatření, čestně prohlašuje, že:

- 1) je zdravotně způsobilý/á k výkonu činnosti
- 2) byl/a dostatečně poučen/a ve vztahu k bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, jakož i o druhu, charakteristice a kategorizaci činnosti, kterou bude vykonávat a s ní souvisejícími riziky (např. manipulace s břemeny, lokální svalová zátěž, pracovní polohy, hluk a jeho následky, zátěž chladem nebo teplem, zraková zátěž, psychická zátěž, práce ve výškách na žebříku, řízení manipulační techniky, atp.), jakož i že konzultoval/a se zaměstnavatelem v této souvislosti svůj zdravotní stav, včetně veškerých předešlých úrazů/anamnéz a je schopen/schopna činnost vykonávat;
- 3) v posledních 21 dnech nenavštívil/a některý ze států s vysokým rizikem přenosu nákazy koronaviru, označovaný jako SARS CoV-2, který byl jako rizikový stát stanovený vládou České republiky;
- 4) netrpí žádným onemocněním, které by znemožňovalo vydání zdravotního průkazu ve smyslu § 19 odst. 2 zák. č. 258/2000 Sb., ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (pokud se jedná o fyzickou osobu vykonávající činnosti epidemiologicky závažné);
- 5) je zdravotně způsobilý/á k výkonu činností epidemiologicky závažných spočívajících ve výrobě a/nebo uvádění potravin do oběhu, ve smyslu příslušných právních předpisů¹(pokud se jedná o fyzickou osobu vykonávající činnosti epidemiologicky závažné).

Současně se zavazuje (pokud se jedná o fyzickou osobu vykonávající činnosti epidemiologicky závažné), že při výkonu činností

¹ Tj. ve smyslu zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

epidemiologicky závažných spočívajících ve výrobě a/nebo uvádění potravin do oběhu, ve smyslu příslušných právních předpisů bude:

- a) mít u sebe toto čestné prohlášení a na vyzvání ho předloží orgánu ochrany veřejného zdraví, případně ostatním kontrolním orgánům provádějícím kontrolu dle relevantních právních předpisů,
- b) uplatňovat při pracovní činnosti znalosti nutné k ochraně veřejného zdraví a dodržovat zásady osobní a provozní hygieny v rozsahu upraveném v prováděcím právním předpisu.

V dne

.....

Jméno a příjmení